

ประโยค ๑ - ๒

ปัญหาและเฉลย บาลีไวยากรณ์

สอบ วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๒๔

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. วลีวิภาค แบ่งคำพูดออกเป็น ๖ ส่วน คือ .....
- ข. อักษรเบื้องต้น ๘ ตัว ตั้งแต่ .....จนถึง โอ ชื่อ .....
- ค. พยัญชนะ ๘ ตัวนี้ คือ ..... เรียกว่า อวรรค ๗
- ฅ. กรรมที่ทำอักษร มี ๔ คือ .....

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. วลีวิภาค แบ่งคำพูดออกเป็น ๖ ส่วน คือ นาม ๑ อพยยศัพท์ ๑ สมาส ๑
ศัพท์ิต ๑ อาขยต ๑ กฤต ๑ ๗
- ข. อักษรเบื้องต้น ๘ ตัว ตั้งแต่ อ จนถึง โอ ชื่อ สระ ๗
- ค. พยัญชนะ ๘ ตัวนี้ คือ ย ร ล ว ส ห พ เรียกว่า อวรรค ๗
- ฅ. กรรมที่ทำอักษร มี ๔ คือ ชิวหามชฌ์ ท่ามกลางลีน ๑ ชิวโหปคฤค
ถัดปลายลีนเข้ามา ๑ ชิวหฤค ปลายลีน ๑ สกฏฐาน ฐานของตน ๑ ๗

๒. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกริโยปกรรมเท่าไร อะไรบ้าง อริยสัจจาทสฺสนํ
ตัดต่ออย่างไร ๗

๒. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกริโยปกรรม ๔ คือ โลโป ๑ อาเทโส อากโม ๑
ปกติ ๑ ๗ อริยสัจจาทสฺสนํ ตัดเป็น อริยสัจจานํ - ทสฺสนํ เมื่อมีสระหรือ
พยัญชนะอยู่เบื้องหลัง ลบนิคคหิตซึ่งอยู่หน้าบ้างก็ได้ต่อเป็น อริยสัจจาทสฺสนํ ๗

๓. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. ลิงคํ์นั้นจัดตาม ..... ของภาษาบ้าง ตาม .....บ้าง ๑
 ข. ในอิติลึงค์ มีกัรันต์ ๕ คือ ๑
 ค. ตั้งแต่ เอกุณวิสติ จนถึง ..... เป็น เอกวณะ
 อิตลึงค์อย่างเดียว ๑
 ฉ. ปัจจยทั้งหลาย คือ ๓ร ๓ถ ..... เป็นเครื่องหมายสัตตมีวิภคติ ๑

๓. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

- ก. ลิงคํ์นั้นจัดตาม สมมติ ของภาษาบ้าง ตาม กําหนด บ้าง ๑
 ข. ในอิติลึงค์ มีกัรันต์ ๕ คือ อา อิ อี อุ อู ๑
 ค. ตั้งแต่ เอกุณวิสติ จนถึง อฎฐนวุติ เป็น เอกวณะ อิตลึงค์ อย่างเดียว ๑
 ฉ. ปัจจยทั้งหลาย คือ ๓ร ๓ถ ห ๓ ธิ หี หํ หิณจณํ ๖ เป็นเครื่องหมาย
 สัตตมีวิภคติ ๑

๔. อะไรจัดเป็นวากก วากกไหนลงปัจจยอะไรบ้าง ๑

๔. กิริยาคัพทที่ประกอบด้วยวิภคติ กาล บท วณะ บุรุษ ๓าคู ดังนี้ จัดเป็นวากก ๑

- กัตตุวากก   ลงปัจจย ๑๐ ตัว คือ อ เอ ย ณ ณา นา ณาหา โอ ฌ ฌย
 กัมมวากก   ลง ย ปัจจย กับทั้ง อิ อากม หน้า ย ด้วย
 ภาววากก   ลง ย ปัจจย
 เหตุกัตตุวากก   ลงปัจจย ๔ ตัว คือ ฌ ฌย ณาเป ณาปย
 เหตุกัมมวากก   ลงปัจจย ๑๐ ตัวนั้นด้วย, ลงเหตุปัจจย คือ ณาเป ด้วย, ลง ย
 ปัจจย กับทั้ง อิ อากม หน้า ย ด้วย ๑

๕. จงตอบคำถามต่อไปนี้

- ก. จงเขียนคำแปล พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจยของรูปวิเคราะห้ต่อไปนี้
 ก. ปาริ คจจติ สีเลนาติ ปารคู ๑
 ข. อุทกํ ทธาตีติ อุทธิ ๑

ค. กจฺจนฺติ เอตฺถาติ คติ ฯ

ข. กิตปฺจจฺย ในกิริยาภิกตฺกํ คือปฺจจฺยอะโรบํง ปฺจจฺยโหนบอภกกาลอะโร ฯ

๕. ได้ตอบคำถามนั้นต่อไปนี้

ก. คำแปล พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปฺจจฺย ของรูปวิเคราะห์นั้น ดังนี้

ก. ปารํ กจฺจนฺติ สีเลนาคิ ปารคฺ (ผู้ใด) ย่อมถึง ซึ่งฝั่ง โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้หนึ่ง) ชื่อว่า ผู้ถึงซึ่งฝั่งโดยปกติ ฯ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงใน ตัสสึละ รู ปฺจจฺย ฯ

ข. อุทกํ ทาติติ อุทฺธิ (ประเทศใด) ย่อมทรงไว้ซึ่งน้ำ เหตุนั้น (ประเทศนั้น) ชื่อว่า ผู้ทรงไว้ซึ่งน้ำ (ทะเล) ฯ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ อิ ปฺจจฺย ฯ

ค. กจฺจนฺติ เอตฺถาติ คติ (ชน ท.) ย่อมไป ในภูมินั้น เหตุนั้น (ภูมินั้น) ชื่อว่า เป็นที่ไป (แห่งชน ท.) ฯ เป็นกัตตุรูป อธิกรณสาธนะ ติ ปฺจจฺย ฯ

ข. กิตปฺจจฺย ในกิริยาภิกตฺกํ คือ อนฺต ตวนฺตฺ ตาวิ ฯ อนฺต บอภกปัจจุบันกาล ตวนฺตฺ ตาวิ บอภกอดีตกาล ฯ

๖. ยถาวุฑฒํ, สุวณฺณวณฺโณ เป็นสมาสอะไร จงตั้งวิเคราะห์ พร้อมทั้งเขียนคำแปล รูปวิเคราะห์นั้นมาด้วย ฯ

๖. ยถาวุฑฒํ เป็น อพยยิภาวสมาส

วิ. วุฑฺฒานํ ปฏฺธิปาฏฺธิ ยถาวุฑฺฒํ ลำดับ แห่งคนเจริญแล้ว ท. ชื่อว่า ตามคนเจริญแล้ว ฯ อีกอย่างหนึ่ง วิ. เย เย วุฑฺฒา ยถาวุฑฺฒํ ชนเจริญแล้ว ท. ใด ใด ชื่อ เจริญแล้วอย่างไร ฯ

สุวณฺณวณฺโณ เป็น ฉฺฐฐึ อุปมาพหุพพิหิตสมาส

วิ. สุวณฺณสฺส วณฺโณ อิว วณฺโณ ยสฺส โส สุวณฺณวณฺโณ ภควา วรรณ ของพระผู้มีพระภาค ใด เพียงดัง วรรณ แห่งทอง พระผู้มีพระภาค นั้น ชื่อว่า มีวรรณเพียงดังวรรณแห่งทอง ฯ

